

Rechten van gewetensbezwaarden

Katholiek Nieuwsblad, 1 augustus 2008

door Ed Arons

[KatholiekNieuwsblad](#)

In Amerika is ophef ontstaan over een wetsvoorstel waarin mensen die morele bezwaren hebben tegen abortus meer rechten krijgen. Hoe zit dat in ons land?

“Zij die voor een vrije keuze (voor abortus – ea) zijn, vinden die niet dat iedereen dat recht moet hebben? Ook degenen die op dat gebied ernstige morele bezwaren hebben?” Deze logische vraag stelde de Amerikaanse bisschop Justin Rigali van Philadelphia vorige week in een brief aan de leden van het Congres. “Of is dat etiket van vrije keuze slechts een misleidend masker voor een agenda die actief regels promoot en zelfs oplegt aan mensen die er op moreel gebied andere denkbeelden op nahouden?”

De bisschop schreef zijn brief nadat een wetsontwerp was uitgelekt waarin zorginstellingen zich kunnen beroepen op gewetensvrijheid. Pro-abortusorganisaties zijn hier fel op tegen, omdat – in de woorden van Rigali – “gewetensbezwaar tegen deze regels zo is doorgedrongen binnen zorginstellingen dat bescherming van gewetensvrijheid de toegang tot voorzieningen kan blokkeren”. Hij vraagt voor de mensen die kiezen voor het leven dezelfde rechten als voorstanders van abortus nu al hebben.

In Amerika dient nieuwe wetgeving zich aan, omdat de vele wetten die sinds 1973 zijn aangenomen om gewetensbezwaarden te beschermen nooit helder zijn gemaakt of niet zijn vertaald in verplichtende regelgeving.

Ook in Nederland is bij wet vastgelegd dat mensen een beroep mogen doen op gewetensbezwaren. Dat geldt bij inentingen, maar vaker bij abortus en euthanasie. En meer bij protestanten dan bij katholieken. Leden van de Nederlandse Patiëntenvereniging, waarvan Ruth Seldenrijk directeur is, komen wekelijks met vragen op dit gebied. “Ouderen willen zich met argumenten wapenen voor het geval een arts hun vraagt euthanasie te overwegen. Of mensen vragen wat ze moeten doen omdat het ziekenhuis een einde wil maken aan het leven van een zieke door de behandeling te staken. Ouders kloppen bij ons aan die abortus aanbevolen hebben gekregen omdat hun ongeboren kindje gehandicapt zou zijn. Soms blijkt naderhand de diagnose niet te kloppen ...”

De NPV houdt themabijeenkomsten over deze onderwerpen, in december is de brochure Levenswaardige Zorg verschenen en voor noodgevallen is de telefoonlijn (0318) 547878 vierentwintig uur per dag bereikbaar.

Ook de zorgtak van de protestantse vakbond RMU heeft regelmatig met deze problematiek te maken, meldt Peter Schalk van de Raad van Bestuur. “Mensen die vanuit hun geloof morele bezwaren hebben tegen abortus of euthanasie, mogen nooit om dit enkele feit ontslagen worden of geweigerd bij een sollicitatie. Maar een tweede feit is gauw gevonden en bij een sollicitatie zal gewetensbezwaar nooit als reden worden genoemd. Wel zie ik steeds minder christelijke artsen die gynaecoloog worden. Die vallen al af omdat ze niet voor die studie kiezen vanwege de handelingen die ze moeten verrichten.”

Schalk vindt dat bij verpleegkundigen de wet op gewetensbezwaar over het algemeen goed wordt nageleefd. “Slechts een enkele keer leggen we een zaak voor aan de Commissie Gelijke Behandeling of aan de rechter.” Daar komt bij dat verpleegkundigen met gewetensbezwaren volgens Schalk steeds assertiever worden. Dat komt onder meer door de drukbezochte themadagen die de RMU over deze onderwerpen organiseert. “Een voorbeeld? Bij euthanasie is het enkel de arts die een dodelijk middel mag toedienen. Toch vragen artsen dit soms van verpleegkundigen. ‘Dat doe ik niet!’, zal een gelovige verpleegkundige zeggen. En niet enkel omdat

het tegen de wet is.”

Maar ook hier geldt wat bij artsen het geval is: veel verpleegkundigen kiezen voor andere terreinen van de zorg. “De RMU geeft al voorlichting op dit gebied tijdens de opleiding en stimuleert mensen bij een sollicitatie hun morele bezwaren duidelijk op tafel te leggen.” Weinig problemen met gewetensbezwaarden dus, omdat die op deze terreinen nauwelijks werkzaam zijn.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.